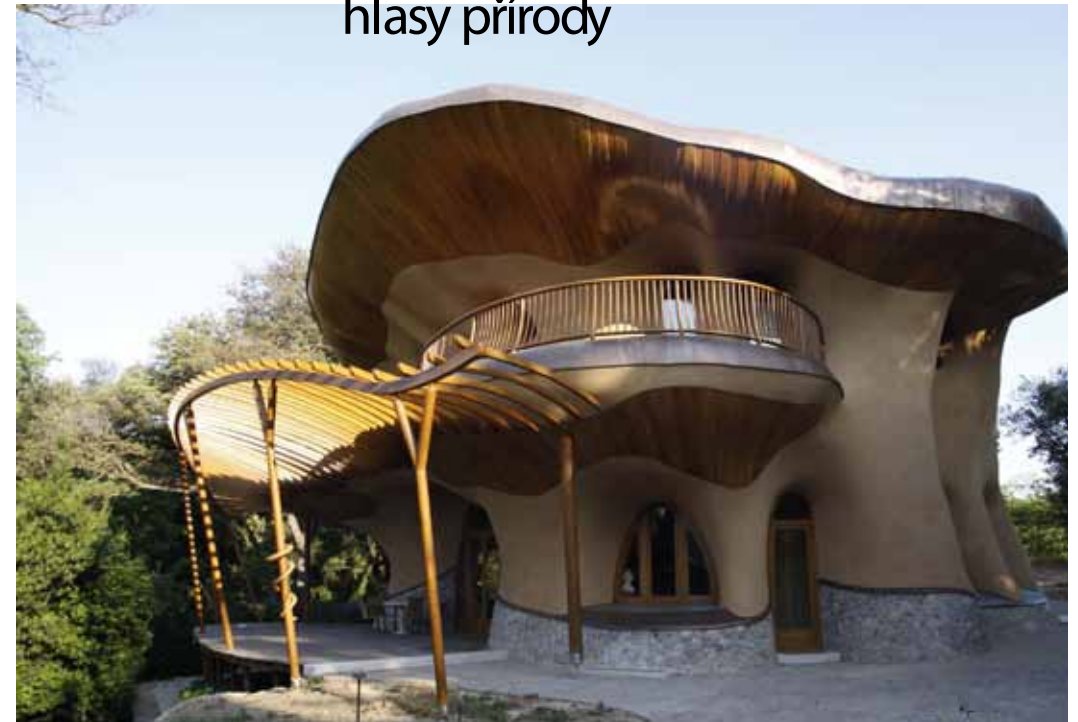

Dům, který na slouchá hlasy přírody

TEXT Branislav Koscelník FOTO Oldřich Hozman

Na první pohled překvapí živostí organických tvarů, odvážností řešení, ale přesto přirozeností a harmonií uspořádání vnějšího a vnitřního prostoru. Dům ve španělském Katalánsku u řeky Fluvia je příkladem toho, že když architekt a investor jsou naladěni na stejné vlnové délce a nekladou meze představivosti, může vzniknout inspirující, působivé a nekonvenční dílo. Propagátor myšlenky organické architektury a souladu bydlení s přirozeným prostředím český architekt Oldřich Hozman se netají tím, že při pracích na domě naslouchal vyšším silám i principem geomantie a fengshui.

Obytná ložnice majitelky v prvním patře domu. Ložnice se dá oddělit na noc silným závěsem. V celém interiéru jsou hliněné omítky z místní hlíny. Vlevo je vidět otevřený krb a vpravo průhled do šatny s toaletou. Vnitřní dveře a nábytek jsou navrženy atypicky a na míru.

Pokoj pro hosty na východní straně v prvním patře domu. Tvar stropu koresponduje s prohnutým tvarem střechy. Aby tvar stropu vyniknul, mají příčky mezi místnostmi ve své horní části malé prosklené odsazení od stropu. Světlo tak mírně proniká z pokoje do pokoje a jemně nasvětluje celý strop. Strop tak působí poctově lehčeji.

Na co všechno jste brali ohled, když jste připravovali projekt v blízkosti katalánského kláštera El Palol? Jaké vaše životní zkušenosti a filozofie jste do něj promítli?

Při přípravě projektu jsem bral ohled na charakter místní krajiny a místní architektury. Do projektu jsem vložil moje zkušenosti s tím, jak souvisí osobní záměr zadavatele s duchem místa. Investorce jsem pomohl spojit se s géníem loci místa. Několik dní jsme se s místem podrobně seznamovali. Pozorovali jsme reliéf terénu a pohyb slunce po obloze. Všimli jsme si sklonu terénu, velkých stromů i blízkého koryta řeky. Celý sedmdesátihektarový pozemek jsme obešli a na jeho nároží jsme položili nárožní kameny. Většinou jsme šli mlčky. Investorku jsem požádal, aby si celý záměr ekologického hotelu s lázněmi vnitřně živě představovala. Při položení posledního nárožního kamene vyslovila svůj záměr a prosbu k jeho uskutečnění. Mám tu zkušenost, že takovýto slavnostní začátek pomáhá průběhu celého díla. Je to celostní způsob nazírání na plánované dílo. Během stavby první části budoucího areálu – rodinného domu, to bylo vidět. Průběh byl hladký a v procesu působily nápomocné duchovní síly. Moje zkušenost je, že v pozadí všech našich úkonů jsou vyšší síly, které nám pomáhají a vedou nás, pokud jim věnujeme naši pozornost.

Cítím, že v pozadí přípravy návrhu domu bude silný příběh. Kdo se rozhodl pro život v takovém domě, jaká byla prvotní představa investora o objektu?

Pro život v domě se rozhodla paní Montse S. Španělka z rodiny hoteliérů. Přála si starý klášter proměnit na ekologický hotel s lázněmi. Starý klášter sloužil v posledních 200 letech jako zemědělská usedlost a původní rodina hospodařila na 70 ha okolních pozemků. Současní majitelé zemědělskou výrobu dále rozvíjejí a ekologicky pěstují například zeleninu, čochu nebo cizrnu. Prvotní představa o domě byla mít na okraji klášterního hotelového areálu svůj dům. A mít vše blízko a pod kontrolou. Přáním majitelky bylo mít dům organických tvarů zasazený citlivě do terénu vedle kláštera. Prvotní tvarovou představu jsem s majitelkou a jejím synem modeloval z plastelíny do architektonického modelu. Tak vznikl první náčrt budoucích organických tvarů domu. Dům chtěla mít živých tvarů, z přírodních materiálů, s velkým balkónem a s výhledem na klášter a řeku.

Jak jste se s paní Montse „našli“?

S investorkou jsem se setkal na doporučení mého přítele Dana Wintera. V roce 2006 jsem měl přednášku o organické architektuře na mezinárodní konferenci fengshui v Budapešti, kterou pořádal Roger Green. Můj přítel Dan Winter tam byl také jako lektor. Shodou okolností přišel na moji přednášku a viděl, čím se v projektech podrobněji zabývám. O týden později přednášel v Barceloně o posvátné geometrii. Na jeho přednášku přišla investorka. Ptala se ho, zda zná nějakého architekta, který by uměl propojit ekologické stavby, organickou architekturu, principy fengshui, geomantii a posvátnou geometrii. A on mě doporučil.

Všem připravám projektu nejdříve předcházelo několikadenní detailní zkoumání pozemku. Jakou roli hraje ve vaší filozofii správné umístění stavby v terénu a její orientace?

Správné umístění stavby v terénu a v krajině sehrává tu nejdůležitější roli. Orientace ke světovým stranám je velmi podstatná a ovlivňuje budoucí život v domě. Významně se podílí na vhodném osvětlení místnosti podle jejich funkcí. Méně používané místnosti jsou na severu. Ráno používané místnosti jsou na východě. Přes den obývané prostory jsou na jihu a západě.

Jak dlouho jste projekt ladili za stolem a co všechno předcházelo realizaci stavby?

Projekt jsme v mém ateliéru vyladovali dva roky. Realizaci předcházelo setkávání se stavebními firmami a podrobné doladování prováděcího projektu. Také jsme na místě dělali zkoušky vhodnosti místního jilu na hliněné omítky.

Dáváte vyznít přírodním materiálům. Jaký materiál jste v této části Katalánska našli a jak jste ho přetavili do stavby?

V této části Katalánska jsme našli místní kameny z břehů řeky na vlastním pozemku. A dále jsme použili místní hlínu z pozemku. Kameny se sbíraly ve vzdálenosti asi 50 – 100 metrů od řeky v její nivě. Zhruba 10 – 20 cm pod povrchem tvořeným pískem a šterkem se nacházela silná vrstva velkých oblých kamenů, z kterých se tady tradičně stavěly vesnice. Tyto kameny jsme společně se stavební firmou nasbírali a postavili z nich podezdívky domu a střední zeď domu. Dřevo použité na stavbu domu je z certifikované trvale obnovitelné těžby dřeva (certifikace FSC).

Kuchyně v přízemí na východní straně domu. Je vyrobena z masivního dubového dřeva. Všechny dřevěné plochy i podlaha jsou natřeny přírodním olejem. Interiéry si tak zachovávají svoje přirozené mikroklima. Přírodní povrchy dřeva a hliněné omítky udržují v celém domě zdravý vzduch (udržují volné záporné ionty). Vlevo je vidět sporák s troubou na pečení, ve kterém se dá topit dřevem.

Jídelna s příborníkem a knihovnou. Celý prostor osvětluje velké okno z jihu. Uprostřed probíhá zeď vyzděná tradičním způsobem z místních kamenů kameničkými mistry z oboru. Okno s obrazem na skle propouští světlo do vstupní haly. Na stěnách a stropě jsou přírodní hliněné omítky.

OLDŘICH HOZMAN (1964)

Autorizovaný architekt, absolvent Vysoké školy umělecko-průmyslové v Praze, obor architektura, interiéry a design nábytku. Během vysokoškolského studia pobýval na stáži na University of Industrial Arts v Helsinkách. V roce 1993 založil vlastní architektonickou kancelář Studio ARC. Věnuje se projektům ekologické architektury, interiérum a nábytku z přírodních materiálů, designu a výstavnictví. Svým klientům umožňuje, aby se tvořivě podíleli na návrzích staveb. Ve své tvorbě pracuje s principy baubiologie, fengshui, sakrální geometrie a geomantie. Věnuje se tvorbě ekologických zahrad. Při jejich ztvárnění uplatňuje jemné síly přírody, principy biodynamického zemědělství a sakrální architektury. Navrhuje zážitková prostředí pro lidskou hru a pro prohloubené zážitky smyslů. Věnuje se organické architektuře a celostním způsobem začleňuje zdravý vývoj člověka a přírody do souvislostí s architekturou a s vývojem lidského vědomí.

Jak se jeví hlína jako stavební materiál?

Hlína se jeví velmi dobře. Nechali jsme ji prosít. Měla dobrou konzistenci, lepivost a obsahovala i potřebné písčité složky. Šla použít přímo, bez dalších příměsí. Do posledních dvou ze třech vrstev vnější omítky se přidávalo vápno. Hliněná omítka je tak odolná proti dešti.

Co na první zkušenosti se životem v domě z přírodních materiálů říká jeho majitelka?

Zkušenosti se životem v domě jsou velmi dobré. Majitelka je zdravá. Dobře se jí v domě dýchá. Dům se v létě nepřehřívá. Během letních nocí, kdy je chladněji, se mírně větrá. Do vnitřních stěn se tak akumuluje mírný chlad. V zimě, když se naopak topí, si drží také dobře svoji vnitřní teplotu, protože má všechny vnitřní příčky z hliněných nepálených cihel. Měkké zaoblené tvary působí blahodárně na psychickou pohodu. Ve svých 70 letech je majitelka plná entusiasmusu a plánuje do života. Ona i její čtyři děti s rodinami jsou

v domě velmi spokojeni. Ona tam trvale žije a oni ji velmi často navštěvují a tráví v domě a okolí hodně času.

Bude mít tento projekt další pokračování?

Ano, investorka plánuje výstavbu dalších částí ekologického hotelu s restaurací a venkovními bungalovy pro ubytování hostů. Projekt je na to připraven.

Je reálné, aby podobný záměr vznikl v České republice nebo na Slovensku?

Ano, určitě. Máme mnoho krásných míst, které by si zasloužily rekonstrukce a dostavby. Záleží na odvaze a osvědčenosti investora mít přání uskutečnit moderní ekologický projekt. Takové stavby by si zasloužily především děti. Mám na mysli projekty pro vzdělávání, například školy. A nebo stavby z oblasti sociální péče a zdravotnictví. Tam by bylo zapotřebí probudit zájem o umělecky zpracované, zdravé a ekologické stavby. ■

Technické údaje:

Stavební materiál: dřevo, kámen, hlína

Užitná plocha (dvě podlaží): 224 m² + (terasa 65 m² a balkon 67 m²)

Zastavěná plocha: 185 m²

Konstrukce: dřevostavba s vnitřní přízdívkou z nepálených cihel a příčkami z nepálených cihel

Střecha: zatravněná zelená střecha

Výplně otvorů: okna dřevěná s izol. dvojsklem Uw = 1,3 W/m²K

Vytápění a větrání: stěnové a podlahové topení, kotel na pelety a dva krby, větrání koupelen, šaten, kuchyně, technické místnosti

Úspory energie: zateplení dřevoláknitou vlnou tl. 40 cm, nízkooenergetická stavba, tepelná ztráta objektu 12,6 kW, spotřeba energie na vytápění 25 kWh/m² za rok